

SVEND BUNDGAARD
25. april 1912 – 21. december 1984

SVEND BUNDDGAARD

25.4.1912-21.12.1984

Fredag den 21. december 1984 døde professor Svend Bundgaard, Matematisk Institut, Aarhus Universitet.

For en generation af danske matematikere, og for utallige matematikere over hele verden, er hans navn uløseligt knyttet sammen med tanken på Matematisk Institut i Aarhus. Opbygningen af dette institut til et internationalt anerkendt forskningscentrum blev hans livsværk, men i øvrigt har han i høj grad sat sit præg på dansk matematik i almindelighed, og på Aarhus Universitet, især dets naturvidenskabelige fakultet.

Efter at have afsluttet sin uddannelse ved Københavns Universitet i 1935 underviste han først ved Polyteknisk Lærestanstalt indtil 1938, og derefter ved Københavns Universitet, begge steder som en højt skattet lærer. I 1954 blev han den første professor i matematik ved Aarhus Universitet og begyndte straks at planlægge opbygningen af et egentligt matematisk institut.

På det tidspunkt var Danmark underforsynet med matematikere, og det var et problem at skulle opbygge et fagligt miljø et nyt sted. Bundgaard så imidlertid de muligheder, der lå i at tilkalde udenlandske matematikere som gæstprofessorer for kortere eller længere tidsrum. På denne måde kunne man få løst undervisningsopgaverne på kvalificeret vis og samtidig hente faglig viden og inspiration til opbygningen af et videnskabeligt miljø. Samtidig ydede han en pionerindsats med at skaffe videreuddannelsesmuligheder for unge kandidater, først og fremmest ved studieophold i udlandet. De internationale kontakter, der herved blev etableret, har siden haft uvurderlig betydning for dansk matematisk forskning.

Hans måde at opbygge et videnskabeligt miljø på har dannet skole for andre institutter i landet.

Samtidig med oprettelsen af matematikprofessoratet i Aarhus blev det naturvidenskabelige fakultet dannet. Professor Bundgaard blev såvel på landsplan som ved Aarhus Universitet en af drivkræfterne i udbygningen af naturvidenskaberne i vækstperioden fra midten af 50'erne til slutningen af 60'erne. Han var medlem af Teknikerkommissionen af 1956, hvis betænkning spillede en afgørende rolle for udbygningen af de teknisk-naturvidenskabelige uddannelser. Senere var han bl.a. medlem af Planlægningsrådet for de højere uddannelser.

Som leder af Matematisk Institut har han stået i spidsen for to store institutbygninger, først i den østlige del af parken, og i slutningen af 60'erne byggeriet på Galgebakken. Hans indsats her var utraditionel og afgørende for, at der blev skabt ideelle rammer for det internationale institutmiljø, der var opbygget. Han var altid morgenmand og startede hver dag tidligt på byggepladsen og så, hvordan byggeriet skred frem. Det var Bundgaards ide at anbringe en boglade i vandrehallen og gæsteværelser i tagetagen. Som noget nyt lagde Bundgaard vægt på gode opholds- og læsepladser til de studerende, frem for store professorkontorer – med det resultat, at de studerende blev draget tæt ind i instituttets og forskningsmiljø-

ets liv, samtidig med at faciliteterne ved Matematisk Institut tiltrak studerende også fra andre fakulteter.

De studerendes vilkår lå ham i det hele taget stærkt på sinde; han var således medlem af stipendiebestyrelsen fra 1957 til 1971, og dens formand fra 1963, og når Aarhus Universitet i 1960'erne nedsatte bl.a. et »Udvalg til drøftelse af studerendes boligforhold«, et »Udvalg vedrørende planlægning af nye spisestuer«, et »Udvalg til orientering af studentervejledere«, og et »Udvalg vedrørende behov for læsepladser for de studerende«, skyldes det utvivlsomt Bundgaard, som også med vanlig energi deltog i arbejdet i disse udvalg.

Som få har Bundgaard præget matematikundervisningen i Danmark. Han fik oprettet Danmarks Matematikundervisningskommission i 1954 og var formand for den i 13 år, han var med til at oprette efteruddannelseskurser for gymnasielærere i matematik, og tidligt bragte han nye matematiske strømninger til landet. Også i nordisk sammenhæng har han været fagligt aktiv. Han var blandt initiativtagerne til det fællesnordiske tidsskrift, »Mathematica Scandinavica«, hvis redaktionssekretær han var i 20 år.

Han var tidligt opmærksom på de nye muligheder i EDB og var med ved oprettelsen af Aarhus Universitets Regnecenter i 1965. Efter omdannelsen til det regionale EDB-center RECAU i 1971 var han i en årrække skiftevis formand og næstformand for bestyrelsen.

Som underviser på studiets første år i perioden 1956-1971 blev han en legende. Han blev den nye students første møde med universitetets matematikundervisning. Han stillede her som i andre gøremål krav til deltagerne, men var på sin side utrættelig for at forklare og eksemplificere de matematiske tankegange. Med sit personlige engagement i matematikken blev han en stor inspirationskilde for mange studerende.

I 1971 blev han rektor for Aarhus Universitet, den første, der valgtes efter den nye styrelseslov. Han blev en dynamisk leder af universitetet i denne brydningsperiode, hvor det blandt andet gjaldt om at få den nye demokratiske styreform til at fungere, samtidig med at universitetet efter de foregående års voldsomme, men ujævne vækst stod med en række ubalance-problemer. Der var bl.a. behov for at få udbygget administrationen og for at få skaffet flere bygninger til fag med stor pladsmangel. Det lykkedes ham her at virkeliggøre en række byggerier, som i dag danner rammen om en stor del af universitetets virksomhed.

Nogen tid før udløbet af sin anden valgperiode fratrådte han i 1976 efter eget ønske, efter uden held at have søgt gennemført ændringer i universitetets administration, ændringer, som senere i vidt omfang er realiseret.

I sine seneste år som professor gik han i gang med, blandt andre gøremål, at skrive fakultetets historie; han var således en af hovedbidragsyderne til Aarhus Universitets jubilæumsbog fra 1978, og samme år udsendte RECAU hans lille skrift »Hvordan EDB kom til Aarhus Universitet«.

I 1982 blev han pensioneret, uden at det betød nogen mærkbar reduktion i hans aktivitetsniveau. Således fandt han afløb for sin glæde ved at undervise i en stilling som ekstern lektor ved Københavns Universitets matematiske institut, hvortil han rejste frem og tilbage hver uge i et år, og da der i efteråret 1982 i undervis-

ningsministeriet regie blev nedsat et matematikudvalg, var han selvskreven som medlem af udvalgets arbejdsgruppe.

Svend Bundgaard havde den lykke at få lov at være i fuld aktivitet lige til det sidste. Den dag han døde, havde han været på instituttet om morgenen. Få uger før skrev han et »Synspunkt« til Weekendavisen om gymnasiasternes studie- og erhvervsvalg, og sammen med en kollega fra gymnasieskolen havde han netop afsluttet en lang artikel til undervisningsministeriets tidsskrift »Uddannelse« om matematikundervisningen i folkeskolen og gymnasiet.

Med sin dynamiske personlighed og sit smittende engagement i de sager, der optog ham, satte han sit præg på sine omgivelser. Han nåede mere end de fleste, men så altid nye udfordringer, der måtte tages op, nye opgaver, der måtte løses. Ingen opgave forekom ham uoverkommelig, ingen for betydningsløs.

Sådan vil han blive husket af de mange, der kom i berøring med ham. Studenter, kolleger og venner vil samtidig med taknemmelighed mindes ham, ikke som lederen, men som vejlederen, og som den, der til enhver tid, trods hans egen store arbejdsbyrde, fandt det særlig vigtigt at interessere sig for og vise omsorg for den enkelte.

Ebbe Thue Poulsen og Hans Anton Salomonsen